

שומרי הים

תוכנית לימודים בנושא ים סוף

חטיבות הביניים בעיר אילת

תשפ"ד

המפגעים העיקריים שמסכנים את הים שלנו

- פסולת
- שפכים
- פעילות קצא"א ומעבר דלקים ושמונים
- זיהום אור
- פעילות תיירות: ספורט ימי, צוללנים ושחיינים
- דייג
- בנייה בחופים
- קרם הגנה ומוצרי קוסמטיקה
- שינוי בעלים

המגינים

אנשים
והתארגנויות
פרטיות

ארגוני סביבה

מומחים

גופים
ממשלתיים
ועירוניים

פיקוח

הפגנות ומחאות

רגולציה

אירועים לקהל הרחב

רתימת אנשים על ידי חיבור
רגשי מתמונות, סרטונים,
סרטים וסדרות טבע

למידת ההשפעה והנזקים
לטווח הארוך והקצר

חינוך סביבתי

פרויקטים ושיתופי פעולה

חקיקה

פרסום נזקים והשפעות לקהל
הרחב ולגורמים רגולטורים

ייצוג בכנסים ובפגישות

התארגנות לניקיון

אנשים
והתארגנויות
פרטיות

ארגוני סביבה

גופים ממשלתיים

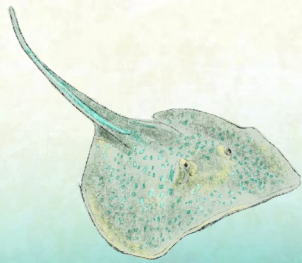
מומחים (צלמים,
חוקרי טבע)

אתגרים והתמודדויות

סיפורי מקרה אמיתיים

מה היו האיומים וכיצד המגינים נרתמו, נלחמו ויצרו שינוי משמעותי למען

הסביבה

האתגר: זיהום מוצרי פלסטיק בים

אין צורך במילים, התנועות
של הצוללן זיגי לבנת אומרות הכול.

מבצעי ניקיון ושיעורי חינוך סביבתי

המגינים

ניטור ובדיקות ממשלתיות – מדד חוף נקי

נקבע דירוג קבוע לכל החופים ועל פיו הם מוגדרים במדד

1. נקי מאוד – אם בקטע הנמדד נמצאו פחות מ-2 פריטי פסולת
2. נקי – אם בקטע הנמדד נמצאו בין 2 ל-5 פריטי פסולת
3. בינוני – אם בקטע הנמדד נמצאו בין 5 ל-10 פריטי פסולת
4. מלוכלך – אם בקטע הנמדד נמצאו בין 10 ל-20 פריטי פסולת
5. מלוכלך מאוד – אם בקטע הנמדד נמצאו יותר מ-20 פריטי פסולת

המשרד להגנת הסביבה 🌿

חקיקה ואכיפה

- ניהול פסולת:
- איסור על שימוש בכלים חד פעמיים בעסקי התיירות שבחוף
- תכנון מוקפד של פחים, מערך איסוף יעיל, מניעת פסולת במקור, שילוט, חינוך סביבתי ואכיפה
- שירותי הסברה
- יישום חוק העזר לרחצה בשפת הים
- שירותי הצלה
- סיירת תיירות.

מסמך מדיניות למרחב הימי של ישראל - מפרץ אילת
טיוטת מדיניות מוצעת - יולי 2021

המאבק כיום

2019

אושר: איסור פלסטיק בחופי אילת; הקנס - עד 730 שקל

סוף לזבל שנותר על החול: אילת היא העיר הראשונה בישראל שאוסרת הכנסת כלים חד פעמיים לחופיה

אילנה קוריאל פורסם: 06:57, 12.12.19

אילת היא העיר הראשונה בישראל שאוסרת שימוש בכלים חד פעמיים בחופים. מועצת העיר אישרה אמש (יום ד') פה אחד תיקון ל מסמך מדיניות למרחב הימי של ישראל - מפרץ אילת טייק מהים האדום. הקנס המרבי הצפוי: 30 טיוטת מדיניות מוצעת - יולי 2021

החוקים עזרו: ירידה בפסולת הפלסטיק בחופים

מבדיקה של "אדם טבע ודין" ו"צלול" עולה כי המס על הכלים החד פעמיים ובקבוקי השתייה הקלה הביאו לירידה בפסולת הפלסטיק בחופים. עם הקמת הממשלה החדשה חוששים בארגונים כי המסים יבוטלו והפסולת תחזור לחופים

אילנה קוריאל | 01.01.23 | 07:55

2021

נכון לשנת 2024, הקנס עוד לא אושר

האתגר: כלובי הדגים באילת

כלובי הדגים הוכנסו לים במסגרת ניסוי של המכון לחקר ימים ואגמים בשנת 1995. לאחר שהניסוי הצליח הוחלט להקים בים חווה לגידול דגים בשיטה זו, במסגרתה הוצבו בים יותר מ-100 כלובים, בהם גודלו כ-2500 טון דגים

בשנה

אנשים
פרטיים

ארגוני
סביבה

המגינים

עם הגידול בכמות הכלובים בים, טענה עמותת צלול, כי הם פוגעים בשונית האלמוגים הייחודית של מפרץ אילת, שהיא הצפונית בעולם ומאיימת על קיומה. צוללנים שצללו במי המפרץ העידו, שהאלמוגים סובלים מפגיעה וכי הריף כולו נמצא בסכנת קריסה מידית. לאור עדויות אלה טענה "צלול", שהמזון והתרופות הניתנים לדגים והפרשותיהם, גורמים לעכירות המים המונעת את חדירת קרני שמש, שאינה מאפשרת ליצורים הימיים לבצע פוטוסינתזה. אך לא רק זאת, הפרשות הדגים שוקעת בקרקעית הים ויוצרת מרבדי חיידקים הפוגעים ביצורים הימיים שנמצאים מתחת לכלובים. הצפיפות בכלובים מעודדת התפרצות מחלות והתפתחות טפילים המועברים אל דגי הבר. מאחר ומקורם של דגי הדניס בים התיכון, הרי ש"בריחת" דגים מהכלובים מפרה את האיזון האקולוגי העדין של ים סוף. דרישתה החד משמעית של "צלול" היתה לסגור את כלובי הדגים ולהעביר את גידול הדגים ליבשה. דרישתה זו של "צלול" עוררה את עיריית אילת, את מוסדות התכנון ואת הממשלה לטפל בסוגיה זו.

עיריית אילת פעלה כנגד בעלי הכלובים בבתי המשפט. הממשלה מינתה צוות מנכ"לים, שמינה צוות מדענים בינ"ל, שקבע שכלובי הדגים מזהמים את הים ופוגעים בשונית. לאחר הליכים ממושכים במוסדות התכנון השונים ובעקבות דו"ח צוות המדענים, החליטה גם המועצה הארצית לתכנון ובניה, לאשר את תכנית המתאר לחופי אילת (תמ"א 13) ללא כלובי הדגים, וקבעה שיש להעביר את גידול הדגים מן הים לברכות ביבשה, כמקובל בעולם.

בפברואר 2004 החליטה הממשלה להחזיר את התכנית שוב למועצה הארצית, אך זו דבקה בהחלטותיה הקודמות והורתה לבעלי הכלובים להוציאם מהים מתוך 14 חודשים. **ביוני 2005 החליטה הממשלה לאשר את תמ"א 13, ללא כלובי הדגים, והורתה את הוצאתם מהים בתוך שלוש שנים, כשליש מהדגים בכל שנה.**

אנשי מדע

גופים
ממשלתיים

המאבק כיום

המשרד להגנת הסביבה: תם עידן כלובי הדגים במפרץ אילת

2008

לאחר שנים של מאבקים ציבוריים ודיונים ממשלתיים הוצא היום הדג האחרון מכלובי הדגים במפרץ אילת. זאת בעקבות הפגיעה האפשרית של חומרי הדשן שבכלובים בשונית האלמוגים במפרץ אילת

מחקר: הזיהום שכלובי הדגים באילת השאירו מאחוריהם

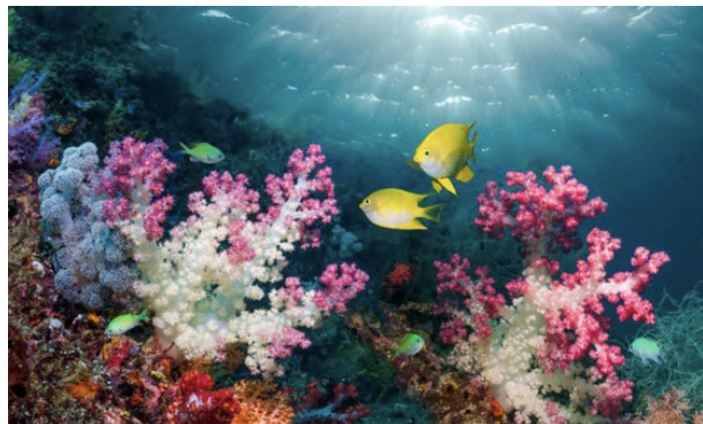
2021

גם יותר מעשור אחרי שהוצאו ממימי מפרץ אילת, השפעותיהם של כלובי הדגים עדיין ניכרות בשטח – וחוקרים ישראלים איתרו חומרים מזהמים באזור שבו הם שכנו בעבר

סהר יצחק, זווית | 25.06.21 | 15:41

האתגר: שימוש בקרם הגנה בחופים

לשונית נשקפות סכנות רבות, רובן תוצאה של פעילות האדם. שוניית אלמוגים בריאה במפרץ טריטון, אינדונזיה | צילום:

GEORGETTE DOUWMA / SCIENCE PHOTO LIBRARY

מחקר חדש חושף השפעות הרסניות של קרם הגנה נגד שמש על שוניות האלמוגים

מחקר בינלאומי בהשתתפות חוקרים מאוניברסיטת תל-אביב גילה כי קרם ההגנה ששומר עלינו מפני קרינת השמש גורם נזק עצום ובלתי הפיך לשוניות אלמוגים בכל העולם

"המחקר שלנו הוכיח שהאוקסיבנזון, המצוי כמעט בכל קרם הגנה, גורם נזק אדיר לשוניות אלמוגים, ובעיקר לפגיות האלמוגים, "קובע ד"ר עמרי ברונשטיין מהמחלקה לזואולוגיה בפקולטה למדעי החיים באוניברסיטת תל-אביב "עוברי אלמוגים שנפגעו על ידי אוקסיבנזון אינם מסוגלים עוד להתיישב בשוניות ולשמור על רצף החיות שלהן. המשמעות היא ששוניות רבות בכל העולם, שניזוקו בעבר ממגוון רחב של גורמים - בין אם מעשה ידי אדם או שינויים גלובליים נרחבים, לא יוכלו להתאושש ולהשתקם."

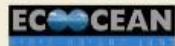
המגינים

בישראל ובאילת
הגופים הירוקים
פועלים להעלאת
המודעות בנושא!

ברחבי העולם כבר
יוצאים חוקים נגד
השימוש בקרם הגנה
בחופים!
בהוואי ובאוסטרליה
קרם הגנה עם
אוקסיבנזון אסור לגמרי
לשימוש!

סקדמים הגנה על הסביבה הימית

שוניות אלמוגים בעולם נמצאות במגמת הדרדרות מתמשכת. התחדשותן של השוניות תלויה מאוד בהצלחת הרבייה של האלמוגים. קרם הגנה, כמו גם תכשירי קוסמטיקה נוספים, הוכחו כפוגעים במערכות פיזיולוגיות השונות של בעלי החיים, כגון מנגנוני הרבייה.

מה אפשר לעשות?

1. נעדיף להתמגן מהשמש על ידי חולצה עם שרוולים ארוכים
נלבש חולצה המתאימה לשחייה ונצמצם את השימוש בקרם הגנה

2. נתמרח לפחות 20 דקי לפני הכניסה למים
נאפשר לקרם להספג בעור, וכך נצמצם את כמות החומרים הכימיים שישתחררו למים.

ההתמודדות כיום

דיבייט!

הגדלת פעילות שינוע הנפט של קצא"א באילת

זורי ולהוות חוליה משמעותית בשרשרת ההולכה של מוצרי אנרגיה כגשר
כר הבנות לשינוע נפט מהמפרץ הפרסי
אספקתו ללקוחות בים התיכון. מימוש

פיתוח

מול

שימור

ברור כי אירוע משמעותי של זיהום ים על
הכלכלה המרכזי באילת, על מתקן ההתפלה וכוונצאה מנן גם על חוב ותושביה

מסר בבקבוק – אסף אדמון

